

S. Sayısı : 135

Askerî ve mülkî tekaüd kanununun bazı maddelerinin de- ğiştirilmesine ve bazı maddelerine fıkra eklenmesine dair kanun lâiyhası ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/257)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/1863

7 - VI - 1935

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun bazı maddelerinin tadili ve bazı maddelerine fıkra eklenmesi hakkında Maliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 13 - V - 935 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

İ. İnönü

Esbabı mucibe lâiyhası

Ordu mensubları ile sivil Devlet memurlarının tekaüd usullerini mümkün olduğu kadar birleş-tirmek için orduda olduğu gibi sivil Devlet memurluğunda sicillen tekaüd usulünün vazı,

Asker veya sivil memurlardan ahlâk noktasından secillen tekaüd edilenlerin bir daha hiç bir Devlet hizmetine alınmamaları,

İkramiye ile tekaüd olmak hakkını kazanan memurlardan tekaüd olmadan ve ikramiyelerini almadan ölenlerin kazanılmış bir hak olan ikramiyelerinin, bu ölümle daha muhtac ve himayeye lâiyk bir vaziyete düşecek olan kanunî mirasçılara verilmesi muvafık görülmüş ve ilişik lâiyha bu maksadlarla hazırlanmıştır.

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Karar No. 40

Esas No. 1/257

23 - I - 1936

1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanunu- nun bazı maddelerinin tadili ve bazı maddeleri- ne fıkra eklenmesi hakkında Maliye vekâletin- ce hazırlanıp Başvekâletin 7 haziran 1935 tarih ve 6/1883 sayılı tezkeresile Büyük Meclise su- nulan ve encümenimize havale olunan kanun lâiyhası Başvekâlet müsteşarı hazır olduğu hal-

de tetkik ve müzakere edildi.

Lâiyhanın 7 nci maddesi, orduda olduğu gi- bi mülkî memurların da sicillen tekaüde sevk- lerini temin için hazırlanmıştır. Sicillerde me- murların ehliyet ve iktidarlarile ahlâkları tes- bit edilecektir ve bu tesbit sırasında mafevk- ler; memurun amme hizmetine yarayıp yara-

mayacağını da tasrih edeceklerinden bu gibiler hakkında salâhiyetli makamlarca karar almak mümkün olacaktır. Devletçe sicillerin tanzimi için de esaslı tedbirler alınmıştır. Buna göre encümenimiz sicil üzerine tekaüde sevk işinin, Devlet hizmetini görenlerde ahlâkî ve idarî inzibat hislerini arttıracığı gibi bunlardan artık hizmet kabiliyeti kalmayanların da Devlet kadrosundan uzaklaşması temin edilecektir.

İkinci madde; ahlâk noktasından tekaüd edilenlerin bir daha Devlet hizmetine alınmaması hükmünü ihtiva etmektedir. Encümenimizde ehliyetsizlik noktasından tekaüde sevkedilenlerin de Devlet hizmetine alınmaması için maddeye bir kayıd konulmasını teklif edenler bulunmuş ise de bunun hazırlanmakta olan memurin kanununda derpiş edileceği göz önüne alınarak birinci fıkra Hükûmetin teklifi veçhile olduğu gibi kabul edilmiştir.

Ancak ahlâk noktasından tekaüde sevkedilenlerin amme hizmetini gören müessese ve cemiyetlerde de istihdamı zararlı görüldüğünden maddeye bir fıkra eklenmiştir.

Tekaüd kanununa, mülkî memurların da sicil üzerine tekaüde sevkleri salâhiyeti konulduğuna göre hükümlerde tenazuru temin için 1683 numaralı kanunun 13 neü maddesini de değiştirmek icab etmiştir. Kanunun 3 neü maddesile yapılan bu tadil, mülkî memurlardan sicil üzerine tekaüd edilenlere hangi hükümlerin tatbik edileceğini tayin etmiş bulunmaktadır.

Bilfiil otuz sene Devlet hizmetini ifa edenlere tekaüdlüklerinde almakta buldukları maaşın bir yıllık tutarı ikramiye olarak verilmektedir. Bu hükmü ihtiva eden tekaüd kanu-

nunun 58 neü maddesinin 2 neü fıkrasında bunlardan tekaüdlüğünün tahakkuk muamelesi tamamlandıktan sonra ikramiye almadan ölenlerin ikramiyelerinin kanunî mirasçılara verileceği musarrahtır. Otuz sene hizmetten sonra tekaüd olmadan ölenlerin kanunî mirasçılarının da bu ikramiyeyi almaları lâyihamın 4 neü maddesinde teklif edilmiştir.

Tekaüd kanunundaki ikramiye hükmünün munhasıran hizmet sahiblerine aid olduğu ve bunların hizmetten ayrılırken memuriyet maaşı ile tekaüd maaşı arasındaki farkın bu gibi iyi hizmet edenleri müteessir etmemesi esasına müstenid olduğu mütaleasında bulunanlar olmuştur. Ayrıca ikramiye esasının otuz sene hizmet erbabını tekaüd olmağa teşvik ederek yerlerine diğer genç unsurların gelmesini istihdaf ettiği mütaleası da ileri sürülmüştür.

Encümen ekseriyeti maddenin son fıkrasında ikramiyenin bazı hallerde kanunî mirasçılara intikali kabul edildiğine göre bunun teşmilinin caiz olacağını ve ikramiye esasının halli ise burada mümkün olmayacağını mülâhaza ederek maddeyi aynen kabul etmiştir.

Yüksek Reisliğe sunuldu.

Maliye En. Reisi	M. M.	Kâtib
Bayazıt	Isparta	Çankırı
<i>İhsan Tav</i>	<i>Kamâl Ünal</i>	<i>M. Önsay</i>
Aza	Aza	Aza
Yozgad	İzmir	İstanbul
<i>E. Draman</i>	<i>K. Dursun</i>	<i>Y. Yazıcı</i>
Aza	Aza	Aza
Diyarbakir	Kars	Manisa
<i>Huriye Öviz</i>	<i>Ö. Kuntay</i>	<i>Tahir Hitit</i>

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 115

Esas No. 1/257

25 - III - 1936

Yüksek Reisliğe

1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun bazı maddelerinin tadiline ve bazı maddelerine fıkra eklenmesine dair olup Başvekâletin 7 haziran 1935 tarih ve 6/1663 numaralı tezkeresile

Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Maliye encümeninin mazbatasile birlikte encümenimize verilmiş olmakla Başvekâlet müsteşarı Kemal ve Muhasebat umum müdür vekili Cemal Yeşil ha-

zır oldukları halde okundu ve konuşuldu :

Lâyihanın birinci maddesi, mülkî memurların da zabitlerle askerî memurlar gibi sicilleri üzerinden tekaüd edilebilmeleri hakkında 1683 numaralı kanunun 3 ncu maddesine bir fıkra eklenmesine dair olup esbabı mucibede zikredilen mütaaleaya encümenimizce de iştirak edilmiş, ancak zabitlerle askerî memurlar hakkında bu bapta yapılan tekaüd muamelesi 863 numaralı kanunun 18 nci maddesi mucibince tanzim edilmiş olan talimatnameye tevfikân hazırlanan siciller üzerine icra edilmekte olduğuna göre mülkî memurların sicillen tekaüdlükleri keyfiyetinin de bir nizamname ile tesbiti zarurî olacağı düşünülmüş ve bu sebeble mezkûr maddenin son fıkrasına (yapılacak nizamname mucibince) kaydinin ilâvesi lüzumlu görülmüştür.

Lâyihanın ikinci maddesi ,ahlâk noktasından sicillen tekaüd edilenlerin bir daha Devlet hizmetinde ve Devletle alâkalı müesseselerde ve menafii umumiyeye hâdim cemiyetlerde kullanılmayacağına dair hükmü ihtiva etmektedir. Ancak 1076 numaralı kanun mucibince seferberlikte ihtiyat zabiti olarak kullanılacak olanların bu hükmeye tâbi olmamalarını temin için maddeye bir kayid ilâvesine lüzum görülmüştür.

Lâyihanın üçüncü maddesi ; askerî ve mülkî tekaüd kanununun 13 ncu maddesinin mülkî memurlar hakkında sicillen tekaüd keyfiyetini de ihtiva etmek üzere tadiline dairdir.

Tekaüd kanununda ; ordu mensubları ile mülkî memurların tekaüd hükümleri arasında ordu mensubları lehine bazı farklar vardır. Ezcümle tekaüd kanununun 31 nci maddesi mucibince vazife icabı olmayarak malûl olan zabitlerle askerî memurlara hizmet müddetleri ne olursa olsun tekaüd maaşı tahsis olunduğu halde mülkî memurların aynı sebeble veya 65 yaşını doldurmak sebeble tekaüdlükleri halinde hizmet müddetleri yirmi seneye varmış olanlarına tekaüd maaşı tahsis edilmekte ve hizmet müddetleri daha az olanlarına ise hizmet senesine göre tazminat verilmektedir. Bu vaziyet karşısında zabitlerle askerî memurların sicillen veya hükmen tekaüde sevkleri halinde bunlardan hizmet müddetleri on beş seneyi dolduranların 13 ncu madde mucibince maaşa müstahak olmaları, malûliyet halinde tâbi olacakları muameleye nazaran madelete uygun görülmektedir. Mülkî memurların malûliyete düçar olmak ve-

ya 65 yaşını doldurmak sebeble tekaüde sevkleri halinde hizmet müddetleri yirmi seneye varmayanlara tazminat verilmekle iktifa edildiği halde bunlardan sicillen veya vekâlet emrine alınıp ta talepleri veya muayyen müddet zarfında memuriyete tayin edilmemeleri gibi sebeplerle tekaüde sevk edilenlerden 15 sene gibi daha az bir müddet hizmet etmiş olanların tekaüd maaşına nail olmaları hak ve maslahat icablarına uygun görülmemiş olduğundan mülkiye memurları hakkında olan bu hükmün 13 ncu maddenin tadili münasebetile tefriki lüzumlu görülerek bunlar hakkında malûlen veya 65 yaşını doldurmak sebeble tekaüde sevkolunan mülkî memurlara tatbik edilen 26 nci madde hükmünün yürütülmesi encümenimizce lüzumlu görülmüş ve bu madde bu esasa göre değiştirilmiştir.

Tekaüd kanununun 3 ncu maddesinin son fıkrasında tekaüd muamelesinin nasıl tekemmül edeceği tasrih edilmiş olduğundan bu muamelenin tekemmülünden sonra vefat edenlerin alacaklarının kanunî mirasçılara intikal etmesi tabii görüldüğüne ve bu muamelenin tekemmülünden evvel vefat edenlerin yetimlerinin hakları tekaüd kanununun hükümleri mucibince mahfuz bulunduğuna göre 13 ncu maddenin sonundaki (Vefat edenlerin bu istihkakları kanunî mirasçılara verilir) fıkrasının lüzumlu olmadığı neticesine varılmış ve bu fıkranın kaldırılması muvafık görülmüştür.

Lâyihanın 4 ncu maddesi 1683 sayılı kanunun 58 nci maddesinin değiştirilmesine dairdir. Bu değişiklik ile 30 sene veya daha ziyade bilfiil hizmet edip te tekaüd olmadan ölenlerin ikramiyelerinin mirasçılara verilmesi teklif edilmekte olup Reis vekili Isparta sayırları Mükerrrem Ünsal ile azadan Siird sayırları İsmail Müştak Mayakon, Balıkesir sayırları Enver Adakan, Çorum sayırları Mustafa Cantekin, tekaüd maaş ile ikramiyenin mahiyetleri itibarile bir birinden büsbütün ayrı şeyler olmasına ve filhakika tekaüd maaşı 1452 numaralı kanunun meriyetinden evvelki ve sonraki vaziyetlere göre memurun filî hizmetten çekilmesi halinde kendisine ve vefatı takdirinde ailesine ayrı, ayrı nisbetler dairesinde bilhesab tesbit edilerek verilen bir hak olup halbuki ikramiyeye 30 sene ehliyet ve istikametle ifayı vazife etmiş ve maddî ve manevî kabiliyetini Devlet hizmetin-

de yıpratmış bir memura mesleğine veda ederken milletin nişanei şükranı olarak verilen bir mükâfattan başka bir şey olmamakla bunda ailenin ve hele mirasçılarının hiç bir hakkı olmamak lâzıme geleceğine ve Devlet Hazinesine günden güne daha ağır külfetler tahmil edegelen tekaüd tahsisatının hak ve zaruret hududları haricine çıkmamasına dikkat olunmak muvazenei maliye siyasetimizin ana hatlarından olmak icab ederken, miktarı her ne olursa olsun ikramiye nevinden şahsa mahsus mükâfatları da tekaüdiye çerçevesi içine alarak bu tahsisatın hududlarını genişletmek endişeyi mucib görüldüğüne ve bir memurun tekaüd olduktan sonra yaşadığı müddetçe alacağı tekaüd maaşı ile vefatından sonra ailesine verilecek tekaüd maaşı arasında vazır kanun Hazine lehine bir fark koymuş iken ikramiye gibi sırf şahsa aid bir nakdî mükâfatın tevsiyan mirasçılara verilmesi cihetine gidilmek hak prensibi bakımından bir tezad teşkil edeceğine nazaran o fıkranın mad-

deden tayyi reyinde bulunmuşlarsa da encümenin ekseriyeti maddenin Hükümetin teklifi veçhile kabulünü muvafık bulmuştur.

Yukarıda arzolunan tadilâta göre yeniden hazırlanmış olan kanun lâyihası Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis	R. V.	M. M.
Burdur	Isparta	Trabzon
M. Şeref Özkan	Mükerrem Ünsal	Sırrı Day
Kâtib		
İstanbul	Balıkesir	Çorum
F. Öymen	E. Adakan	M. Cantekin
Gümüşane	Gazi Anteb	İzmir
D. Sakarya	A. H. Ayerdem	K. İnanc
Kırklareli	Ordu	Malatya
Ş. Ödül	H. Yalman	O. Taner
Manisa	Muş	Muş
T. Türkoğlu	Ş. Çiloğlu	Ş. Ataman
Seyhan		Siird
Naci Eldeniz		M. Mayakon

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1683 sayılı Askerî ve Mülkî tekaüd kanununun bazı maddelerinin tadili ve bazı maddelerine fıkra eklenmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1683 sayılı Tekâüd kanununun 3 ncü maddesinin mülkî memurlar hakkındaki kısmına aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

(F - sicilleri üzerine)

MADDE 2 — Tekâüd kanununun 7 nci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

(Ancak asker veya sivil memurlardan ahlâk noktasından sicillen tekaüd edilenler bir daha Devlet hizmetinde kullanılamazlar.)

MADDE 3 — Tekâüd kanununun on üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Zabitlerle askerî memurlardan hükmen ve-

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun bazı maddelerinin tadili ve bazı maddelerine fıkra eklenmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — 1683 sayılı tekaüd kanununun 3 ncü maddesinin mülkî memurlar hakkındaki kısmına aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

(F. Sicilleri üzerine).

MADDE 2 — Tekâüd kanununun 7 nci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir :

(Ancak asker veya sivil memurlardan ahlâk noktasından sicillen tekaüd edilenler bir daha Devlet hizmetinde ve Devletle alâkalı müesseselerde ve menafîi umumiyeye hâdim cemiyetlerde kullanılamazlar).

MADDE 3 — Tekâüd kanununun on üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

(Zabitlerle askerî memurlardan hükmen ve-

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Askerî ve mülkî tekaüd kanununun bazı maddelerinin tadiline ve bazı maddelerine fıkra eklenmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun 3 ncü maddesinin mülkî memurlar hakkındaki kısmına aşağıdaki yazılı fıkra eklenmiştir:

(F) Yapılacak nizamname mucibince sicilleri üzerine,)

MADDE 2 — 1683 sayılı kanunun 7 nci maddesine aşağıda yazılı fıkra eklenmiştir:

(Zabitlerle askerî ve mülkî memurlardan ahlâk noktasından hükmen veya sicillen tekaüd edilenler Devlet, hususî idare ve belediye hizmetlerinde ve hususî kanunlarla teşkil edilen veya sermayesinin en az yarısı Devlete aid olan banka ve müesseselerde ve menafii umumiyeye hadim cemiyetlerde istihdam edilmezler. Ancak 1076 numaralı kanun hükümleri mahfuzdur).

MADDE 3 — 1683 sayılı kanunun 13 ncü maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

(Zabitlerle askerî memurlardan hükmen

Ha.

ya sicillen ve mülki memurlardan sicillen veya Memurin kanununun 77 nci maddesi mucibince tekaüde sevk edilenlerin hizmet müddetleri on beş sene veya daha fazla olursa bu müddet nisbetinde tekaüd maaşına müstehak olurlar. Bu gibilerin hizmet müddeti on beş seneden aşağı ise beher hizmet senesi için birer aylık hesabile son aldıkları maaşın emsal hâsılı defaten kendilerine verilerek alâkaları kesilir. Vefat edenlerin bu istihkakı, kanunî mirasçılara verilir.)

MADDE 4 — Tekauid kanununun 58 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

(Bilfiil otuz sene ve daha ziyade hizmet ifa edenlere tekaüd oldukları zaman almakta buldukları maaşlarının emsal hâsılının bir seneliği ikramiye olarak verilir. Otuz sene ve daha ziyade bilfiil hizmet edip te tekaüd olmadan ölenlerin müstehak oldukları ikramiyeler kanunî mirasçılara verilir.)

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

13 - V - 1935

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İ. İnönü</i>	<i>Ş. Saraçoğlu</i>	<i>K. Özalp</i>
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Ş. Kaya</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rona Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>

Mal. E.

ya sicillen ve mülki memurlardan sicillen veya memurin kanununun 77 nci maddesi mucibince tekaüde sevk edilenlerin hizmet müddetleri on beş sene veya daha fazla olursa bu müddet nisbetinde tekaüd maaşına müstahak olurlar. Bu gibilerin hizmet müddeti on beş seneden aşağı ise, beher hizmet senesi için birer aylık hesabile son aldıkları maaşın emsali hâsılı defaten kendilerine verilerek alâkaları kesilir. Vefat edenlerin bu istihkakı, kanunî mirasçılara verilir.

MADDE 4 — 1683 sayılı kanunun 58 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bilfiil otuz sene ve daha ziyade hizmet ifa edenlere tekaüd oldukları zaman almakta buldukları maaşlarının emsali hâsılının bir seneliği ikramiye olarak verilir. Otuz sene ve daha ziyade bilfiil hizmet edipte tekaüd olmadan ölenlerin müstahak oldukları ikramiyeler kanunî mirasçılara verilir).

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 6 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

B. E.

veya sicillen tekaüde sevkedilenlerin hizmet müddetleri 15 sene veya daha fazla olursa bu müddet nisbetinde tekaüd maaşına müstahak olurlar. Bu gibilerin hizmet müddeti 15 sene- den aşağı ise beher hizmet senesi için birer ay- lık hesabile son aldıkları maaşın emsali hâsıl defaten verilerek alâkaları kesilir.

Mülkî memurlardan sicillen veya memurin kanununun 77 nci veya 2919 sayılı kanunun 3 ncü maddeleri mucibince tekaüde sevkedilenler hakkında bu kanunun 26 ncı maddesi hüküm- leri tatbik olunur).

MADDE 4 — Maliye encümeninin eynen

MADDE 5 — Maliye encümeninin aynen

MADDE 6 — Maliye encümeninin aynen

